

Har du koll på ketamin?

Även om drogen ketamin i sig är långt ifrån ny i Sverige – den har funnits sporadiskt sedan 90-talet i Stockholm – är fenomenet att man aktivt langar ketamin något nytt för oss i vårt lokalpolisområde här i region väst. Ketamin är något vi tidigare bara stött på i samband med att missbrukare då och då brutit sig in i den lokala veterinärkliniken och stulit veterinärmedicinska varianter med sporadiskt bruk som följd. Vi har också haft något fall där vi hittat mindre mängder ketamin ihop med andra substanser i samband med husrannsakan.

På senare tid har vi i vårt lokalpolisområde börjat stöta på drogen ketamin regelbundet. Första signalerna var från Socialtjänstens fältgrupper att man pratade bland unga om att det såldes och missbrukades ketamin. Mycket riktigt började vi strax därefter stöta på ketaminpåverkade och snart hade vi även ett misstänkt beslag av ketamin från en langare. Initialt var vi dock i det specifika fallet övertygade om att det rörde sig om kokain. Men då snabbtesten visade negativt fick jag gräva djupt i mina förråd inne på stationen för att bekräfta mina misstankar vad det kritvita, gnistrande, luktlösa pulvret var för något.

Efter visst rotande hittade jag längst ned i lådan några snabbtest för ketamin som jag beställt för flera år sedan. De gav utslag direkt. Det vita pulvret blandade sig med vätskan i snabbtestet och efter några sekunders skakande gick det från klart till ljusblått. Den analysen verifierades sedan av NFC som visade att det vita pulvret vi skickat på analys mycket riktigt var ketamin. Vi har därefter stött på fler personer som uppvisat tecken på påverkan av ketamin i vårt område.

Ketamin är en hallucinogen analog till PCP

Så vad är ketamin? Det är ett dissociativt och hallucinogent bedövningsmedel som togs fram 1962 av en kemist på företaget Parke Davis Labs. Det testades på människor första gången 1964 och år 1970 godkändes preparatet för medicinsk användning i USA. Ketaminets första rik-

tigt stora användningsområde blev som smärtstillande inom fältsjukvården för amerikanska styrkor i Vietnamkriget.

Ketamin används som bedövningsmedel och sömnmedel inom svensk sjukvård. Preparatet tillhör samma kategori av droger som PCP det vill säga dissociativa hallucinogener. Ordet dissociativ kan enklast förklaras med att det i höga doser ”kopplar isär” kroppen och medvetandet. Ett annat ord som används i facklitteraturen är ”psykomimetika”, det vill säga att substansen kan framkalla psykosliknande upplevelser.

Vid riktigt höga doser av ketamin tappar man kontrollen över sin kropp fullständigt och man kan få upplevelser som liknar de utomkroppsliga upplevelser som människor beskrivit när de varit nära döden. Detta fenomen kallas på gatan för att man hamnar i ett ”K-hole”. Gränsen för ”K-hole” ligger på ca 100 mg substans.

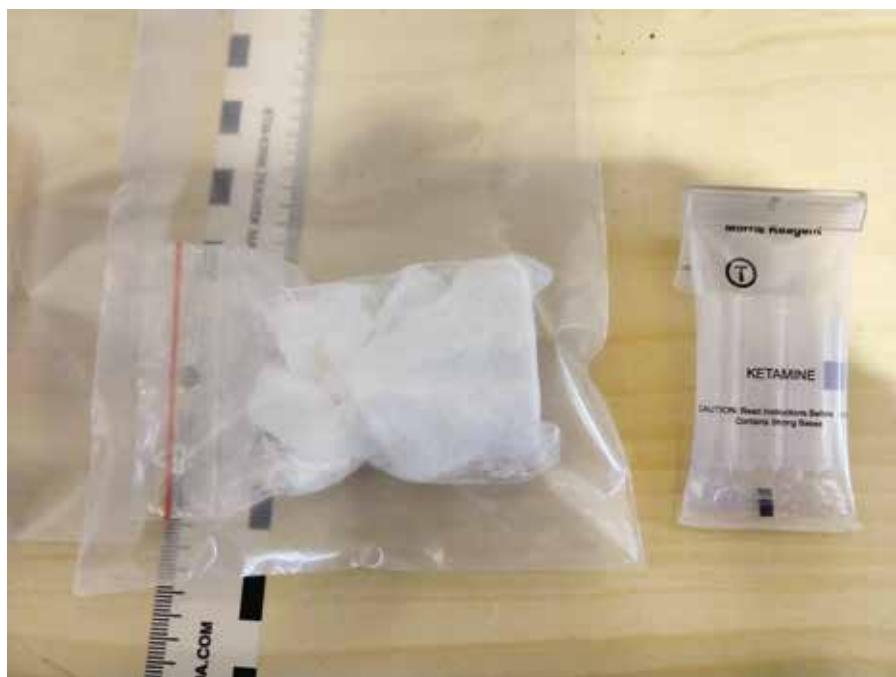
Ketamin är kraftigt smärtstillande och personer som är påverkade kan vara fullständigt okänsliga för smärta. Något som verkligen är värt att ta i beaktande vid ingripanden mot personer som man misstänker är påverkade av ketamin.

I normala doser påverkar ketamin både kroppskontrollen, kroppsförnimmelser och rumsuppfattningen. Man får svårt att bedöma avstånd och man har sämre motorisk kontroll. Man får inte de klassiska muskelkramperna i käkarna och händerna på samma sätt som med centralstimulantia, däremot kan man röra på händer och armar på ett märkligt sätt då ketamin påverkar den motoriska kontrollen. Detta beror på ketaminets dissociativa effekt där händer och armar känns bortkopplade från kroppen – det vill säga man tittar på händerna men det känns som de tillhör en annan person.

Något förenklat kan man säga att låga doser av ketamin ger en mer hallucinogen och dissociativ effekt, för att övergå till mer bedövande effekt och frångående effekt med stora minnesluckor som följd vid höga doser. Vid mycket höga doser är drogen andningsdepressiv och man kan dö av överdoser. Den är dock inte lika andningsdepressiv som opiater och därför föredras den i vissa medicinska situationer.

Ketamin kan förväxlas med kokain

Ketamin intas på gatan oftast nasalt och
Forts. på sid. 22

Ketaminbeslag i Västra Götaland.

Forts. fr. sid. 18

i pulverform när det missbrukas. Detta gör att det oftast misstas av polis, tull och ordningsvakter för kokain när man som tjänsteman stöter på det, då både utseende och intagssätt är snarlikt. Från det man drar upp ketaminet i näsan tar det cirka fem till femton minuter innan det ger effekt och har sedan kort verkanstid på max sextio minuter. Inom sjukvården injiceras preparatet oftast och har då liknande verkanstid, men man får effekt på någon eller några minuter istället. Ketamin anträffas ofta i samma miljöer som man anträffar kokain (klubbvärlden/utelivet) och det händer att man använder både kokain och ketamin samtidigt.

Flera oönskade biverkningar

Den största riskerna med ketamin är att det verkar skada neuroner i hjärnan genom skador på hjärnceller och hjärnans förmåga att reparera sig själv vid intensiv användning. Regelbunden användning kan också leda till minnesproblem och depression. Värt att nämna här är att det, paradoxalt nog, pågår studier där man tittar på ketamin som ett medel mot depression. Där handlar det dock om noga övervakande experiment i en kontrollerad miljö. Att självmedicinera med narkotika för upplevda depressiva problem är högrisk och givetvis inget man ska hålla på med, då risken är stor

att man i slutändan får större problem än man började med.

Det vanligaste problemen med ketaminanvändare är dock problem med urinvägarna. Det vill säga att man får problem att kissa eller omvänt, hålla sin urin, att man får blod i urinen eller att man måste gå och kissa väldigt ofta. De här problemen kan kvarstå även efter man slutat med drogen. De är också så vanliga att om du använder ketamin regelbundet så kommer du få problem. Det är alltså en fråga om när du får problem med urinvägarna och njurarna, inte om du får problem.

Praxis för straffvärdering saknas

Rättsväsendet har traditionellt bedömt ketamin ganska mildt. Det finns tyvärr inte särskilt många domar att luta sig mot där personer åtalats enbart för ketamin, så någon egentlig praxis för ketamin verkar inte etablerad, trots att substansen funnits under lång tid i Sverige. Jag har mailat åklagarmyndighetens utvecklingscentrum för att bringa klarhet, men har inte landat i mer än den något luddiga gränsdragningen som gäller för hallucinogener överlag. Det som talar för att rättsväsendet kanske ändå borde bedöma ketamin hårdare än vissa andra hallucinogener är att drogen beskrivs som "självförvandlande" som en försvå-

rande omständighet i åklagarmyndighetens Rätts PM 2016:1.

Ketaminmissbruk och beslag i Europa

Ketaminet har i övriga Europa fått lite av en återuppståndelse de senare åren och man talar rent av om "Generation-K" i Storbritannien som sannolikt har den största andelen ketaminanvändare i Europa.

Av EMCDDA:s Drug Report 2018 framgår att beslagen av ketamin i Europa är i nivå med beslag av LSD och GHB. Se rutan nedan.

I en online-undersökning från 2015 uppgav tjugofem procent av briter som testat narkotika att de provat ketamin. Motsvarande siffra för USA var två procent. Ketamin säljs också i stor mängd på framförallt darknet, och det verkar utifrån olika rapporter vara så att majoriteten av ketaminet som konsumeras i Europa tillverkas i Indien i illegala laboratorier.

Det ska bli intressant att följa om ketaminet vi börjat stöta på i vårt område de senaste veckorna bara är en lokal trend eller om det ser liknande ut över landet. Känslan just nu är att vi lär få anledning att återkomma i ämnet.

Niklas Lindroth

Beslag av LSD, GHB och ketamin enligt EMCDDA:s narkotikarapport 2018

Även beslag av andra olagliga droger rapporteras i EU, däribland omkring 1 700 beslag av LSD (lysergysyredietylamid) under 2016, vilket motsvarar 97 000 enheter. Det totala antalet LSD-beslag har nästan fördubblats sedan 2010, även om mängden har varierat.

Fjorton EU-länder rapporterade omkring 1 800 beslag av ketamin, som uppgick till cirka 83 kg av drogen, varav Danmark, Italien och Storbritannien stod för den största delen. Norge rapporterade också ett litet antal beslag av ketamin

– 50 beslag som uppgick till 0,2 kg.

Under 2016 rapporterades beslag av GHB (gammahydroxybutyrat) eller GBL (gammabutyrolakton) av 13 EU-länder plus Norge och Turkiet. Det beräknade totala antalet som låg på 1 700 beslag uppgick totalt till nästan 360 kg och 1 400 liter av drogen, där Norge stod för över en fjärdedel av det totala antalet beslag.

Källa: www.emcdda.europa.eu